

Veterinärens tips till nya valpägare

Små valpar är nyfikna på livet. Ibland råkar de ut för en olycka eller träffar på ett otrevligt kryp. Leg veterinär Anna Björklund guidar dig genom några vanliga åkommor.

TEXT ANNA CARLEHED ILLUSTRATION ANNA PERS BRÄCKE

Valpen har ett stort sömnbehov. Den sover mellan 18 och 20 timmar per dygn och alla som haft valp vet att den ibland nästan somnar i språnget. Men under sina vakna stunder är en frisk valp i regel pigg, glad och redo för nya upptåg, berättar Anna Björklund, Svenska Kennelklubbens veterinärmedicinskt sakkunniga.

En valp som är slö och hängig mår inte bra. Veterinären brukar beskriva det som att allmäntillståndet är påverkat eller nedsatt. Om valpen är allmänpåverkad eller har feber är det klokt att rådgöra med en digital vårdtjänst.

– Ta kontakt med veterinär antingen via ditt försäkringsbolags digitala vårdtjänst, eller ring en veterinärklinik. Och behöver du åka in akut – ring alltid i förväg för att vara säker på att kliniken är öppen, säger Anna.

Valpar är, precis som barn, känsligare än vuxna individer. Det gör att läget ibland kan försämrast snabbt. Många SKK-an slutna uppfödare har lång erfarenhet av att ta hand om krassliga valpar. Ta hjälp av din uppfödare om du känner dig osäker på vad du ska göra.

Valpsäkra ditt hem

Valpar är fenomenala på att både tugga på grejer och att äta upp dem.

– Innan du skaffar en valp behöver du gå igenom hemmet och titta på det med nyfikna valpögon – hur högt upp kommer valpen? Plocka bort allt som den skulle kunna tugga i sig. Tänk på att de tuggar även på saker som man inte tror att de ska tugga på, som superlim eller handkrämer, säger Anna.

Om valpen har ätit en strumpa eller något annat olämpligt bör du höra av dig till veterinären direkt för att få hjälp.

Ibland händer det att den snubblar, ramlar eller tumlar omkull. Det går bra att avvakta så länge valpen inte har ont, är dämpad, orolig, eller betar sig annorlunda.

Var vaksam när det är varmt!

→ Valpen kan få värmeslag om den till exempel har varit instängd i en bil, har trånga luftvägar eller har andra underliggande sjukdomar.

→ Symtom: hässjar, saliverar, blir orolig och vinglig.

→ Valpen måste omgående till veterinär. Kyl försiktigt med våta, men inte iskalla, handdukar. Ta temperaturen var 5:e minut. Sluta kyla ner valpen vid 40 grader för att undvika att temperaturen sjunker för mycket. Normaltemperatur är 38–39 grader.

Viktiga råd från veterinären

→ Vaccinera valpen. I grundvaccinationen ingår vaccin mot valpsjuka, hepatit och sjukdom orsakad av parvovirusinfektion. Anna Björklund rekommenderar också att vaccinera mot kennelhosta.

→ Ta temperaturen på valpen när den är frisk. Då vet du vad som är normaltemperatur för just din hund och kan lättare avgöra om den har feber eller värmeslag.

→ Träna på hantering av din lilla valp så snart du har knutit ett band till den. Öva på exempelvis pålsvård, titta i munnen och öronen, borsta tänderna och att klippa klorna. Det kommer att underlätta framtida veterinärbesök och eventuella behandlingar.

Leg veterinär
Anna Björklund.

När det kommer till hältor är det viktigt att få valpen undersökt. Det beror på att den växer och att en eventuell fraktur behöver bli stabiliserad. Men börja med att kontakta en digital veterinär för rådgivning om valpen fortfarande är pigg och ”bara” har en lindring hälta.

Klipp klorna på valpen varje vecka. För långa klor kan leda till att klon går av, så kallat klobrott. Om det är öppet in till pulpan behöver klon avlägsnas. Men det är oftast inte akut. Sätt på en krage så att valpen inte kan slicka på klon. Ta kontakt med en veterinär för rådgivning.

Fråga om råd om det kommer en period när valpen kissar ovanligt ofta. I vissa fall kan det bero på urinvägsinfektion.

Kika på valpens tänder emellanåt. Mjölktänder som inte lossnar bör kollas upp av en veterinär. Detsamma gäller om valpen saknar tänder.

Kräkningar och diarréer

Om valpen fortfarande äter och dricker som vanligt, men är lite lös i magen går det bra att avvakta. Det är en god idé att kontakta en digital vårdtjänst för att få hjälp med tips på lämpligt diet. Samt för att få råd om eventuellt avföringsprov. Men en valp som kräks eller har diarré och dessutom är allmänpåverkad ska undersökas av veterinär.

– När det gäller en valp som kräks är jag alltid mest orolig för att den ska ha ätit ett föremål, till exempel en strumpa eller en öronpropp. Har valpen både kräkningar och diarréer ►

är det mer troligt att den ätit något olämpligt utomhus – kanske något ”äckligt” i diket som kattbajs med salmonella eller hundbajs med parasiten Giardia.

Bekymmer med ögon eller öron

En valp som kniper med ögat, verkar ljuskänslig, har olika stora pupiller, färgförändring på ögats yta eller ser dimmig ut inne i ögat behöver undersökas av veterinär samma dag.

Kladdiga ögon kan tyda på en infektion och behöver kollas upp av en digital eller fysisk veterinär. Rinniga ögon med klar tårvätska är sällan akut, men det är bra att kontakta en veterinär för att ta reda på vad det beror på.

Tecken på öroninflammation är att valpen skakar på huvudet, örat är rött, kladdigt och luktar illa. Vid lindriga fall kan du rengöra valpens öron med ett särskilt rengöringsmedel. Men det är viktigt att veta exakt hur det ska göras. En digital vårdtjänst kan ge dig professionella råd. Du kan också fråga en erfaren uppfödare. Om valpen har jätteont och kraftig klåda bör den undersökas av veterinär.

Isolera vid kennelhosta

→ En hund som får kennelhosta bör isoleras i 14 dagar. Andra regler gäller för utställning och tävling. Där får hunden inte delta förrän en månad efter att den har blivit frisk. Kennelhosta låter ungefär som om hunden har fått något i halsen som den försöker kräkas upp. Ta kontakt med veterinär för att få hjälp att bedöma hostan. Det är viktigt att vaccinera valpar mot kennelhosta, då får de i regel mildare symtom och blir fortare friska om de blir sjuka.

Skärsår på trampdynor

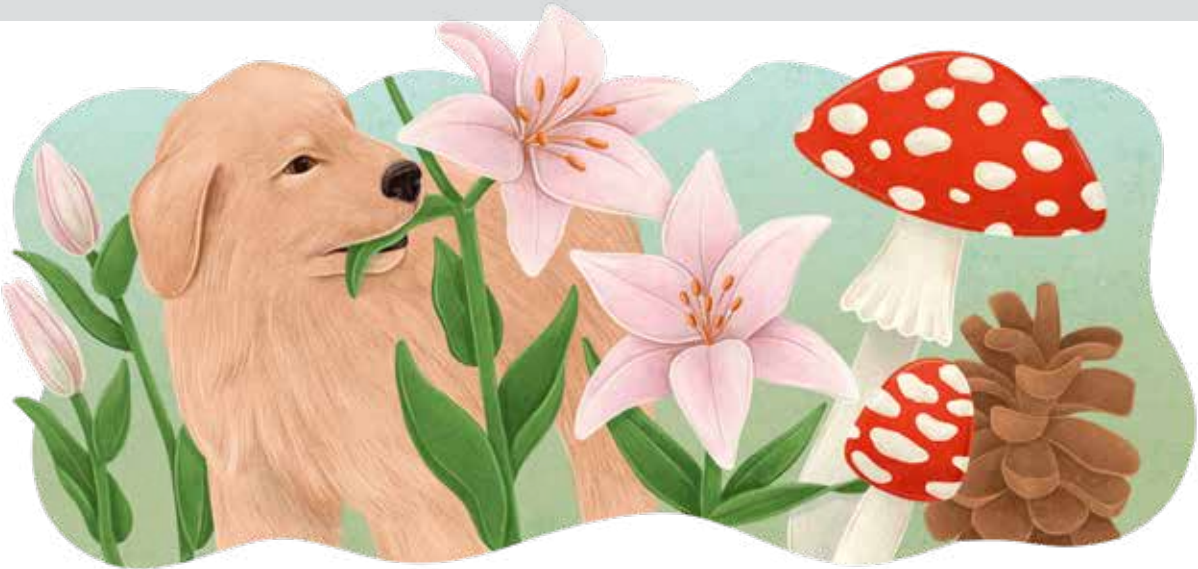
→ Ett ytligt sår som inte blöder kan du tvätta rent med koksaltlösning. Sätt på valpen en krage. Det hindrar valpen både från att slicka på såret och nagga på trampdynan.
→ Om såret är djupt och behöver sys ska det göras samma dag.
→ Kontakta veterinär om du är tveksam över hur djupt såret är.

Klåda, ormbett, getingstick och allehanda kryp

Det är jobbigt för valpen att ha klåda eller eksem. Om den kliar kan det dessutom förvärra åkomman. Låt en veterinär reda ut vad som är orsaken. Det kan till exempel vara en så kallad kontaktreaktion. I de fallen har valpens hud kommit i kontakt med ett ämne eller växt som den inte tål. Det kan också vara en infektion eller en parasit som orsakar klådan. En del syns för blotta ögat såsom loppor, löss och mjällkvalster. Exempelvis hårsäckskvalster och rävs-kabb är svårare att upptäcka. Parasiter kan skickas in för analys. Rådgör till att börja med med en digital vårdtjänst.

Om valpen varit ute och får en svullnad kan det vara svårt att veta vad det beror på.

– Misstänker du ett ormbett är det klokt med en undersökning. Valpen blir groteskt svullen där den har blivit biten. Vanligast vid tassar och ansikte. Symtomen är svullnad, hält-a, smärta och nedsatt allmäntillstånd. Lyft upp hunden. Bär den till bilen. Kör direkt till veterinär. Ormbett från huggorm kan vara dödligt.

Vad kan vara giftigt för valpen?

→ Valpar är, liksom äldre eller sjuka hundar, känsligare för såväl förgiftningar som infektioner. Hur en valp reagerar på substanser är individuellt – precis som för vuxna hundar. Förvara sådant som kan vara giftigt oåtkomligt för hunden. Lås in eller ha på en höjd som den inte når upp till. Även torrfoder i för stor mängd är farligt.

Kontakta en veterinär för bedömning vid allt som skulle kunna vara en förgiftning. Ofta är det mängden av vad hunden fått i sig som avgör hur allvarligt det blir. Ibland behöver du åka till veterinären för att framkalla kräkning.

Det här behöver veterinären veta när du ringer:

- hundens vikt
- vad den har ätit
- en uppskattning på hur mycket den fått i sig

DET HÄR KAN FÖRGIFTA VALPEN:

Choklad. Den vanligaste förgiftningen hos hundar.

Vindruvor/russin. Åk direkt till veterinär för att framkalla kräkning om valpen kanske har ätit vindruvor eller russin. Symtomen syns inte innan den får njursvikt.

Xylitol. Finns i bland annat tandkräm, diabeteschoklad, snus och tuggummi. Ibland innehåller även tobaksfria nikotinpåsar xylitol. Kontakta veterinären omgående eftersom det kan leda till leverskada och/eller att valpen avlider.

Bordssalt och vägsalt. Symtom: Börjar dricka mycket, kräks och får diarré. Så småningom blir den orolig, slö, vinglig eller skakig. Om valpen fått i sig till exempel choklad – försök aldrig framkalla kräkning med hjälp av salt. Det kan leda till en ”dubbel” förgiftning.

Nikotin. Finns i snus och fimpar. Symtom: Dreglar, mår illa, skakar, vingar eller får diarré.

Läkemedel. Tänk på att även en del krämer kan orsaka symtom om valpen tuggar på dem.

Växter. Kolla upp om växterna du har i hemmet eller utomhus är giftiga. Många valpar älskar att gräva – tänk på att både lökar och blommande lökar i trädgården kan vara giftiga.

Hushållskompost och trädgårdskompost. Kompost är mycket giftigt. Kontakta veterinär omgående om valpen ätit ur den.

Förätning av torrfoder. När en för stor mängd torrfoder når valpens matsäck kan den svälla. Det kan leda till andningsproblem och magomvridning.

Valpen kan även bli förgiftad av exempelvis lök, vitlök, en möjlig bulle, deg, svampar, gödsel, målarfärg, vissa myrr-dosor, rättgift. Och av vissa syreabsorbenter – de pyttesmå påsarna som följer med nya produkter.

Att slicka på en padda, är det farligt? Nej, vanligtvis inte. Tydligaste symtomet är att valpen dreglar mycket, men mår bra i övrigt. **Tips:** torka dreglet för att förhindra fukt-eksem. Kolla att valpen äter och dricker ordentligt så att den inte blir uttorkad. Men framför allt – kika om det är något som sitter fast i munnen, till exempel en pinne. Eller om det är en tand på väg. Det kan ge samma symtom. Kontakta veterinär om du inte sett att det är just en padda som valpen varit i kontakt med eller om hundens allmän-tillstånd är påverkat.

Symtom på getingstick är svullnad. Kontrollera att inte getinggadden sitter kvar – den fortsätter att pumpa ut gift och skapar inflammation. Tvätta sticket med klorhexidinlösning. Getingstick är, liksom myggbett och knottbett, vanligen ofarliga. Men om betten täcker stora delar av kroppen eller om valpen råkar vara överkänslig kan den få en allergisk chock som i värsta fall kan leda till döden. För att skydda kan tunnpålsade områden täckas med kläder. Det finns också skyddande sprayer och halsband att köpa på apotek och djurkliniker.

Fästingar är ett annat litet kryp som gärna sätter sig på valpen. Fästingar kan överföra sjukdomar. Det kan därför vara bra att gå igenom pälsen på hunden efter att den till exempel vistats i högt gräs eller genom att behandla med fästingmedel som är godkända från 8 veckors ålder.
– Fästingburen sjukdom som till exempel anaplasma är vanlig i Sverige, men orsakar oftast inga symtom. En del hundar kan få feber, led- och muskelsmärta och nedsatt allmäntillstånd, säger Anna.

CHECKLISTA FÖR DITT HUSAPOTEK	
Det här är bra att ha hemma:	Det här kan det användas till:
Kragar. En ”klassisk” plastkrage fyller funktionen bäst, men en uppblåsbar ger större rörelsefrihet.	Hindrar valpen från att slicka på sår och hudinfektioner eller från att klia på öronen.
Termometer för hund.	För att ta reda på om valpen har feber.
Koksaltlösning. Köp eller koka själv.	För ögon- eller sårrengöring.
Klorhexidin- eller allsollösning.	För sårrengöring. Desinfekterar.
Plasthandskar.	För att skydda dig och valpen från smitta vid hantering av sår eller infektioner.
Kompresser.	För rengöring och för att använda som bandage.
Självhäftande bandage.	Använd som bandage tillsammans med polyesterlinda.
Polyesterlinda.	Fördelar trycket och minskar risken för skavsår.
Manukahonung. Är antibakteriell.	För sårvård. Fungerar återfuktande och påskyndar läkningsprocessen.
Smörjande ögondroppar.	Om valpen får ögoninflammation.
Dietfoder på konserv från veterinärklinik eller fisk och kyckling i frysen.	”Första hjälpen” när valpen kräks eller har diarré.
Probiotika.	Innehåller bland annat goda tarmbakterier som verkar stoppande vid diarré.
Vit sparris på konserv.	Ordineras ibland av veterinär för att skydda valpens mage om den ätit något olämpligt.